

Projekt

z dnia 4 grudnia 2025 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR XVII/.../2025
RADY GMINY NOWE MIASTO LUBAWSKIE**

z dnia 18 grudnia 2025 r.

**w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 t.j.) i art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r., poz. 2151 t.j.) w związku z art. 5 ust. 1, art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 t.j.) Rada Gminy Nowe Miasto Lubawskie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje do realizacji Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. 1. Na realizację zadań określonych w Programie, o którym mowa w § 1 przeznacza się kwotę 190.000,00 zł określoną w projekcie budżetu gminy na rok 2026.

2. Określona w ust. 1 kwota może ulec zmianie, stosownie do rzeczywistej wysokości dochodów pozyskanych z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Nowe Miasto Lubawskie.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podpisania.

Przewodnicząca Rady Gminy

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA LATA 2026-2029**

I. Wstęp

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029 określa sposób realizacji zadań własnych gminy wynikających z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.) a także zadań wynikających z art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.). Są to działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu a także dotyczące przeciwdziałania narkomanii i uzależnieniom behawioralnym. Ilekroć w Programie jest mowa o Pełnomocniku, rozumie się przez to Pełnomocnika Wójta ds. realizacji zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii.

II. Podstawa prawna i spójność z dokumentami strategicznymi programu

Program wyznacza zadania zgodne z kierunkami określonymi w następujących dokumentach i aktach prawnych:

- 1) Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r., poz. 2151 z późn. zm.).
- 2) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r., poz. 1939 z późn. zm.).
- 3) Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r., poz. 1214 z późn. zm.).
- 4) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r., poz. 1673).
- 5) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 roku w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz. U. z 2021 r., poz. 642).
- 6) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 18 sierpnia 2015 roku w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. z 2020 r., poz. 1449).
- 7) Warmińsko-Mazurski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2026 (Uchwała Nr XLI/604/22 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 sierpnia 2022 r.).
- 8) „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną – Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2024 roku (Europejski Program Badań Ankietowych ESPAD)” - Janusz Sierosławski, Urszula Sierosławska, Instytut Psychiatrii i Neurologii, Warszawa 2024.
- 9) „Oszacowanie rozpowszechnienia oraz identyfikacja czynników ryzyka i czynników chroniących hazardu i innych uzależnień behawioralnych” - Raport z badań, Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej, Warszawa 2024.
- 10) „Raport o stanie narkomanii w Polsce 2020”, Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Warszawa 2020.

III. Diagnoza problemu

1. Nadużywanie alkoholu

Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom udostępnia na swojej stronie internetowej (<https://kcpu.gov.pl>) dane dotyczące skali problemu związanego z nadużywaniem alkoholu. Według Światowej

Organizacji Zdrowia alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji. Ponad 60 rodzajów chorób i urazów ma związek ze spożywaniem alkoholu. Alkohol działa szkodliwie na niemal wszystkie tkanki i narządy. Kilkaście procent dorosłych Polaków spożywa alkohol problemowo. Szacuje się, że w tej grupie znajduje się około 900 tysięcy osób uzależnionych oraz ponad 2 miliony osób pijących alkohol ryzykownie lub szkodliwie. Większość pijących spożywa alkohol w sposób, który nie powoduje negatywnych konsekwencji dla nich i dla osób z ich otoczenia.

Nadużywanie alkoholu przez jednego z członków rodziny zaburza funkcjonowanie całej rodziny, rodzi poważne problemy i jest przyczyną cierpienia dorosłych i dzieci. Taka sytuacja skłania niepijących członków rodziny do szukania sposobów pozwalających im przetrwać w sytuacji przewlekłego stresu, braku poczucia bezpieczeństwa i stabilizacji. Osoba pijąca z biegiem czasu coraz silniej koncentruje się na alkoholu, wycofuje się z pełnienia ról życiowych a w konsekwencji wymaga opieki i obsługi.

Osoby, które spożywają alkohol problemowo mogą stanowić zagrożenie nie tylko dla siebie, ale też dla innych. Dlatego najważniejszymi elementami procesu przeciwdziałania alkoholizmowi są działania edukacyjne, profilaktyczne i terapeutyczne prowadzone w środowisku lokalnym.

2. Rynek napojów alkoholowych w gminie

Rady Gminy ustalają w drodze uchwały maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie danej gminy dla poszczególnych rodzajów napojów alkoholowych w zakresie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży oraz poza miejscem sprzedaży. Na podstawie Uchwały Nr XLIII/331/2018 Rady Gminy Nowe Miasto Lubawskie z dnia 11 lipca 2018r. została ustalona maksymalna liczba zezwoleń w ilości: 105 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (w tym: 35 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% zawartości alkoholu oraz piwa; 35 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu z wyjątkiem piwa; 35 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18% zawartości alkoholu) oraz 33 zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (w tym: 11 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% zawartości alkoholu oraz piwa; 11 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu z wyjątkiem piwa; 11 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18% zawartości alkoholu). Charakterystykę rynku w Gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w Gminie

Rok	2023	2024	2025 -stan na 30.06.2025r
Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) i w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	19	20	20
w tym: sklepy	15	15	15
lokale gastronomiczne	4	5	5
Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 18% przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) i w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	14	15	15
w tym: sklepy	11	11	11
lokale gastronomiczne	3	4	4
Liczba wydanych jednorazowych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych dla przedsiębiorców	10	7	8
Liczba zezwoleń uprawniających do sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) i w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne) ustalona w uchwale rady gminy	138	138	138
w tym: sklepy	105	105	105
lokale gastronomiczne	33	33	33
Liczba wydanych w danym roku zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) i w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	6	6	11
w tym: sklepy	6	3	11

	lokale gastronomiczne	0	3	0
Liczba ważnych w danym roku zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) i w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)		48	44	48
w tym:	sklepy	39	35	36
	lokale gastronomiczne	9	9	12
Liczba decyzji podjętych w sprawie cofnięcia i wygaśnięcia zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych		6	4	2
w tym:	w sprawie cofnięcia zezwolenia	0	0	0
	w sprawie wygaśnięcia zezwolenia (likwidacja punktu)	6	4	2
Liczba kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeprowadzonych w danym roku zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi		2	5	1

Źródło danych: Urząd Gminy Nowe Miasto Lubawskie

Według stanu na dzień 30.06.2025r. Gminę Nowe Miasto Lubawskie zamieszkuje 8226 mieszkańców, w tym 6405 osób pełnoletnich z czego wynika, że na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklep) przypada ogółem 427 mieszkańców pełnoletnich tj. 6,6% ogółu osób pełnoletnich. Na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych podawanych w miejscu sprzedaży (lokal gastronomiczny) przypada 1281 mieszkańców pełnoletnich tj. 20% ogółu osób pełnoletnich.

Główne naruszenia w handlu alkoholem mogą dotyczyć sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim i nietrzeźwym, bez wymaganych zezwoleń albo wbrew warunkom określonym w ustawie, nielegalnego reklamowania alkoholu, zakłócania porządku publicznego w miejscu sprzedaży lub okolicy w związku z nabywaniem alkoholu, jego przemytu lub nielegalnej produkcji. Na terenie Gminy Nowe Miasto Lubawskie w ostatnich latach nie odnotowano naruszeń prawa przez osoby sprzedające napoje alkoholowe lub właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Mimo tego, należy cyklicznie zwiększać świadomość sprzedawców napojów alkoholowych w zakresie egzekwowania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi. W działaniach na rzecz ograniczania spożycia napojów alkoholowych przez młodzież należy uwzględniać także działania edukacyjne wobec sprzedawców.

3. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mszanowie

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mszanowie (GKRPA) została powołana uchwałą Rady Gminy a jej głównymi zadaniami są: podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, inicjowanie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień, integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. Dane szczegółowe na temat działalności przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Działalność GKRPA w Mszanowie

Rok		2022	2023	2024
Liczba wniosków otrzymanych w danym roku przez GKRPA w sprawie podjęcia działań w stosunku do osób spożywających alkohol		35	38	32
w tym:	z Komendy Powiatowej Policji w NML	12	12	5
	z Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Nowe Miasto Lubawskie	18	16	16
	inne np. członków rodziny, OPS	5	10	11
Liczba spraw omawianych przez członków GKRPA		45	42	34
Liczba posiedzeń GKRPA w Mszanowie		12	12	12
Liczba przeprowadzonych rozmów przez członków GKRPA dotyczących uzależnienia od alkoholu		40	32	40
w tym:	z osobami uzależnionymi od alkoholu	28	19	28
	z członkami rodziny osób uzależnionych od alkoholu	12	13	12
Liczba przeprowadzonych rozmów przez członków GKRPA w rodzinach objętych procedurą Niebieskiej Karty		27	23	16
Liczba podjętych przez GKRPA działań innych niż rozmowy w stosunku do osób uzależnionych od alkoholu		21	26	25
w tym:	zobowiązanie do leczenia w placówkach leczenia uzależnienia	11	13	16
	wystąpienie z wnioskiem do biegłych w celu sporządzenia opinii psychologiczno-psychiatrycznej	5	6	5

	złożenie wniosku do sądu w celu zobowiązania do leczenia odwykowego	5	7	4
	Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w ramach grup diagnostyczno-pomocowych Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej przez członków komisji	24	23	20
	Liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych	3	2	5
	Liczba zaopiniowanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	3	6	6

Źródło danych: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mszanowie

Z analizy powyższych danych zaobserwować możemy zmniejszenie liczby spraw, które GKRPA w Mszanowie omawiała podczas posiedzeń. Najwięcej wniosków do komisji kieruje Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Nowe Miasto Lubawskie.

4. Pomoc terapeutyczna i rehabilitacyjna

Zachowanie osób uzależnionych często nacechowane jest agresją, przemocą, zaniedbywaniem rodzinnych obowiązków, obniżeniem zdolności do wykonywania pracy zawodowej. Nadużywanie alkoholu prowadzi do zaburzeń życia rodzinnego. Osoby współuzależnione doświadczają różnych konsekwencji trwania w szkodliwej dla nich relacji z alkoholikiem. Osoba uzależniona, aby zmienić swoje postępowanie, potrzebuje wsparcia terapeutycznego.

Podstawową formą leczenia odwykowego jest psychoterapia, którą prowadzą terapeuci uzależnień w placówkach odwykowych – w trybie stacjonarnym (na oddziałach szpitalnych) lub w trybie niestacjonarnym (w poradniach uzależnień). Mieszkańcy powiatu nowomiejskiego mają możliwość podjęcia leczenia odwykowego w najbliższej placówce leczenia niestacjonarnego jaką jest Przychodnia Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Nowym Mieście Lubawskim, która w tym zakresie ściśle współpracuje z GKRPA w Mszanowie. Placówka w 2023 roku objęła leczeniem 36 osób uzależnionych od alkoholu, w 2024 roku 33 osoby. Pomoc kierowana jest tam także do osób współuzależnionych. Z terapii dla osób współuzależnionych w 2023 roku skorzystało 20 osób, a w 2024 roku 15 osób.

Raz w miesiącu w Punkcie Konsultacyjnym dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz ofiar przemocy w Mszanowie pełni dyżur terapeuta ds. uzależnień udzielając poradnictwa dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków, w tym sprawców przemocy, dla ofiar przemocy domowej, osób współuzależnionych oraz dorosłych dzieci alkoholików. Ochrona rodziny przed przemocą jest zadaniem nałożonym na samorządy gminne przez ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawę o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Liczbę osób objętych poradnictwem w Punkcie Konsultacyjnym w Mszanowie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Działalność Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz ofiar przemocy w Mszanowie

Rok		2022	2023	2024
	Liczba osób objętych poradnictwem:	13	7	7
w tym:	osób z problemem alkoholowym	1	1	1
	dorosłych członków rodziny osoby z problemem alkoholowym	3	3	6
	osób doznających przemocy domowej	9	3	0
	osób stosujących przemoc domową	0	0	0

Źródło danych: Punkt Konsultacyjny w Mszanowie

W ramach działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Mszanowie pomoc udzielana jest zarówno w stosunku do osób stosujących przemoc domową jak i ofiar przemocy oraz całych rodzin w ramach prowadzonych procedur Niebieskiej Karty.

Tabela 4. Liczba procedur Niebieskiej Karty w ramach działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Nowe Miasto Lubawskie

Rok		2022	2023	2024
	Liczba prowadzonych procedur Niebieskiej Karty	36	33	33
	Liczba prowadzonych procedur, w których sprawca stosował przemoc będąc pod wpływem alkoholu	24	23	20

Osoby stosujące przemoc domową to często osoby nadużywające alkoholu. Jednym z działań Zespołu jest kierowanie wniosków do GKRPA w celu podejmowania czynności mających na celu zobowiązanie sprawców przemocy do leczenia odwykowego. Osoby uzależnione od alkoholu i współuzależnione, dotknięte przemocą domową są kierowane do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Mieście Lubawskim, gdzie mogą skorzystać z pomocy psychologicznej i prawnej, a osoby stosujące przemoc mają obowiązek udziału w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy. Raz w miesiącu pomocy udziela również terapeuta uzależnień w Punkcie Konsultacyjnym w Mszanowie. Z nieodpłatnej pomocy prawnej i poradnictwa obywatelskiego mieszkańcy tutejszej gminy mogą skorzystać dwa razy w tygodniu w Gminnym Centrum Kultury Nowe Miasto Lubawskie z/s w Mszanowie w punkcie organizowanym przez Starostwo Powiatowe w Nowym Mieście Lubawskim. Od 2019 roku osoby doznające przemocy domowej mogą skorzystać ze wsparcia psychologiczno-prawnego oraz finansowego w ramach w Lokalnego Punktu Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przepiętstwem w Nowym Mieście Lubawskim.

5. Nietrzeźwość kierowców i użytkowników ruchu drogowego

Nadużywanie alkoholu powoduje wiele szkód społecznych, do których zaliczamy obok zakłócenia bezpieczeństwa publicznego, przestępczości, przemocy w rodzinie także wypadki drogowe. Ryzyko wypadku z udziałem kierowcy będącego pod wpływem alkoholu lub innych środków odurzających jest znacznie wyższe niż w przypadku trzeźwych uczestników ruchu drogowego.

W celu podejmowania działań w stosunku do osób nietrzeźwych Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mszanowie współpracuje z Komendą Powiatową Policji w Nowym Mieście Lubawskim w celu podejmowania czynności wobec nietrzeźwych osób zatrzymanych do wytrzeźwienia oraz nietrzeźwych uczestników ruchu drogowego. W 2023 roku nowomiejscy policjanci zatrzymali 8 nietrzeźwych kierowców i 4 kierujących w stanie po użyciu alkoholu będących mieszkańcami tutejszej Gminy. W 2024 roku zatrzymano 21 nietrzeźwych kierowców oraz 3 kierujących znajdujących się w stanie po użyciu alkoholu – mieszkańców Gminy Nowe Miasto Lubawskie. W związku z tym zachodzi potrzeba prowadzenia działań informacyjno-edukacyjnych skierowanych do całej społeczności lokalnej.

6. Używanie substancji psychoaktywnych innych niż alkohol i tytoń

„Raport o stanie narkomanii z 2020 roku” – publikacja Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii informuje, że skala używania narkotyków w Polsce na tle innych krajów Unii Europejskiej nie jest duża. W przypadku używania narkotyków najbardziej popularna jest marihuana i haszysz. Na drugim miejscu znajdują się dopalacze – nowe substancje psychoaktywne. Badani sięgali także po amfetaminę, halucynogeny i ecstazy. Liczba użytkowników narkotyków w Polsce pozostaje na stałym poziomie z jednym z niższych wskaźników na 100 tysięcy mieszkańców w Europie. Do spróbowania jakiegokolwiek narkotyku przyznało się 16,1% badanych. Narkomania jest jednym z najpoważniejszych problemów społecznych. Konieczne jest wdrożenie działań ukierunkowanych na wzmacnianie systemu wartości młodzieży i rodzin.

W Komendzie Powiatowej Policji w Nowym Mieście Lubawskim w 2023 roku odnotowano 4 zdarzenia związane z przestępczością narkotykową, których sprawcami byli mieszkańcy Gminy Nowe Miasto Lubawskie, natomiast w 2024 roku były 3 takie zdarzenia.

Dorośli, u których występuje problem uzależnień od narkotyków mają możliwość leczenia w Przychodni Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Nowym Mieście Lubawskim.

7. Uzależnienia behawioralne

Uzależnienia behawioralne, nazywane również uzależnieniami od czynności są zaburzeniami zachowania o charakterze nałogowym i nie są związane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych. Tego typu zachowania mają na celu dostarczenie przyjemności, wzrost samooceny, obniżenie złego samopoczucia czy smutku. Jeśli człowiek nie jest w stanie nad nimi zapanować wtedy w sposób negatywny wpływają na wiele obszarów jego funkcjonowania. Do najbardziej popularnych form uzależnień od czynności należą: uzależnienie od Internetu (siecioholizm), telefonu (fonoholizm), gier komputerowych, hazard, pracoholizm, cyberseks, zakupoholizm, jedzenioholizm. Wachlarz zachowań, nad którymi łatwo stracić kontrolę nieustannie się poszerza.

W wyniku dynamicznego rozwoju mediów elektronicznych dostęp do nich jest coraz łatwiejszy. Nadmierne korzystanie z telefonu i Internetu staje się coraz powszechniejszym problemem wśród dzieci, ale także

u dorosłych, którzy czują potrzebę ciągłego „bycia online” oraz zbyt długo i często przebywają na portalach społecznościowych. Internet z jednej strony ułatwia życie, ale z drugiej stał się źródłem problemów.

Dorośli, u których występuje problem uzależnień behawioralnych, w tym hazardu mają możliwość leczenia w Przychodni Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Nowym Mieście Lubawskim.

Na poziomie gminnym wskazane są do realizowania działania mające na celu wzrost świadomości społeczności odnośnie szkód zdrowotnych i społecznych, jakie powodują uzależnienia behawioralne, w tym nadmierowe i niekontrolowane korzystanie przez dzieci z urządzeń elektronicznych.

8. Działania profilaktyczne dla dzieci i młodzieży

Używanie substancji psychoaktywnych, zarówno legalnych takich jak napoje alkoholowe lub tytoń, jak nielegalnych takich jak narkotyki niesie za sobą ryzyko pojawienia się szkód zdrowotnych i społecznych. Ryzyko to jest szczególnie duże, gdy po te substancje sięgają ludzie bardzo młodzi, nieświadomi tego, co może im grozić. Nawet sporadyczne zażywanie substancji psychoaktywnych przez nastolatków może doprowadzić do wystąpienia szkód takich jak problemy zdrowotne, wypadki, konflikty z prawem, z rodzicami i przyjaciółmi, bójki, nieplanowane kontakty seksualne. Ogromne znaczenie profilaktyczne odgrywać może wiedza na temat niebezpieczeństw związanych z ich używaniem.

Z Raportu z Ogólnopolskich Badań Ankiетowych „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną” zrealizowanych w 2024 roku wynika trend spadkowy wskaźników picia napojów alkoholowych przez młodzież. Nastąpiło zmniejszanie rozmiarów picia ryzykownego, jakim jest incydentalne picie nadmierne.

Bardzo trudna jest ocena rzeczywistego zasięgu zjawiska używania narkotyków przez młodzież. Zwiększa się różnorodność i dostępność narkotyków na nielegalnym rynku. Zmienia się rodzaj najczęściej używanych substancji. Narkotyki stały się elementem towarzyszącym zabawom młodzieży, niekiedy wspomagają młodych ludzi w nauce.

Na terenie szkół w gminie Nowe Miasto Lubawskie w latach 2023-2025 nie wystąpiły sytuacje związane z posiadaniem i używaniem narkotyków przez dzieci. Na terenie jednej ze szkół zdarzyła się sytuacja, podczas której dzieci próbowały alkoholu.

W 2024 roku prowadzone były **badania ankietowe** wśród uczniów klas VII i VIII w celu zebrania danych na temat problemu uzależnień (w tym behawioralnych) oraz przemocy rówieśniczej wśród młodzieży z terenu Gminy Nowe Miasto Lubawskie. W badaniu udział wzięło 89 uczniów - 50 chłopców (56%) i 39 dziewczyn (44%).

Wyniki z ankiet są następujące:

·Problem palenia tytoniu

64% uczniów nigdy nie paliła papierosów, 11% paliło 1 lub 2 razy, 8% 3-5 razy, 5,5% od 6 do 19 razy, 3,5% od 20-39 razy a 8% uczniów paliło papierosy 40 razy i więcej.

·Spożywanie alkoholu

59% uczniów nigdy nie piło alkoholu, 20% uczniów napoju alkoholowego próbowało 1 lub 2 razy, 15,5% od 3 do 9 razy, 2% od 10 do 39 razy a 3,5% uczniów piło alkohol 40 razy i więcej.

W ciągu ostatnich 30 dni przed datą wypełnienia ankiety 91% uczniów nigdy nie piło alkoholu, 6% uczniów napoju alkoholowego próbowało 1 lub 2 razy, 3% od 3 do 9 razy.

Uczniowie, którzy spożywali alkohol deklarują, że najczęściej miało to miejsce „w domu u kogoś”, „w swoim domu”, „na ulicy, w parku, pod chmurką”, „gdzie indziej” tj. „na imprezie rodzinnej”, „w szkole”.

77,5% uczniów twierdziło, że nigdy się nie upiło napojem alkoholowym. 12,5% uczniów upiło się 1 lub 2 razy, 10% od 3 do 9 razy. W ciągu ostatnich 30 dni nie upiło się napojem alkoholowym 99% ankietowanych.

·Narkotyki

Zdecydowana większość uczniów słyszała o takich substancjach psychoaktywnych jak: marihuana, amfetamina i metamfetamina, kokaina, GHB, dopalacze, leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza. Mniej osób miało wiedzę o takich substancjach psychoaktywnych jak: LSD, crack, heroina, ecstasy, metadon, grzyby halucynogenne, kompot i substancje wziewne.

Na pytanie „Czy kiedykolwiek chciałeś/aś spróbować którejś z substancji psychoaktywnej?” 15% uczniów odpowiedziało twierdząco a 85% przecząco.

Zdecydowana większość uczniów nigdy nie próbowała wymienionych substancji psychoaktywnych (95%). W ciągu ostatnich 12 miesięcy 4,5% uczniów sięgnęło po leki bez recepty lub marihuanę lub dopalacze lub alkohol wraz z marihuaną. 3,37% uczniów kiedykolwiek w swoim życiu próbowało dopalaczy. Źródło otrzymania substancji to: „starszy kolega”, „kolega w moim wieku”, „nieznajomy”. Na pytanie „Z jakiego powodu spróbowałeś którejś z substancji psychoaktywnej” uczniowie odpowiedzieli: „chciałem zapomnieć o swoich problemach”, „byłem ciekawy”, „chciałem się czuć na haju”, „miało to zapewnić akceptację grupy”.

14,6% uczniów wie, gdzie można kupić narkotyki. Najwięcej osób wskazało „ulicę, park”, „mieszkanie dilerów” oraz „dyskotekę”.

66% ankietowanych uważa, że okazjonalne zażywanie substancji psychoaktywnych jest groźne, 26% zaznaczyło odpowiedź „trudno powiedzieć”, natomiast 8% badanych uważa, że nie jest groźne.

· Siecioholizm

Wszystkie badane osoby korzystają z internetu. 10% uczniów korzysta z niego do 3 godzin tygodniowo, 18% osób przez 4-6 godzin tygodniowo, 28% uczniów korzysta z Internetu od 7 do 12 godzin tygodniowo, a 44% przez powyżej 12 godzin.

Do najczęstszych aktywności w internecie uczniowie zaliczają: grę w gry, oglądanie filmów i seriali, przeglądanie portali, oglądanie filmików na kanale you tube, słuchanie muzyki, szukanie informacji, kontakt ze znajomymi, zakupy internetowe, przeglądanie stron poświęconych swoim zainteresowaniom. 2 osoby wymieniły także gry hazardowe.

16% uczniów nie używa komputera. 18% przed komputerem spędza mniej niż 1 godzinę dziennie. 1 lub 2 godziny dziennie przy komputerze zadeklarowało 28% osób a 2 godziny i więcej w ciągu dnia 38% uczniów. Komputer służy ankietowanym przede wszystkim do grania w gry, dla wypełnienia wolnego czasu, do zdobywania wiedzy, do korzystania z poczty elektronicznej oraz do przygotowywania się do zajęć szkolnych. 54% uczniów twierdzi, że może się obyć bez komputera i internetu, 27% udzieliło odpowiedzi, że „nie wie” a 19% osób nie może się obyć bez komputera i internetu.

Połowa rodziców uczniów (53%) kontroluje sposób spędzania czasu przed komputerem przez dziecko. 14% rodziców nie interesuje się co robi dziecko przy komputerze a 33% rodziców robi to czasami.

26% dzieci twierdzi, że rodzice limitują im czas spędzony przed komputerem. 48% rodziców uczniów robi to czasami a 26% rodziców nie ogranicza dzieciom czasu spędzanego przy komputerze.

Prawie każdy uczeń słyszał o zagrożeniach związanych z poznawaniem nowych osób przez internet (95,5%).

13,5% uczniów często śpi za krótko przez to, że w nocy korzysta z internetu. 55% czasami nie dosypia przez korzystanie z sieci internetowej, a 31,5% badanych nie zdarza się to wcale.

7% uczniów uważa, że często ich oceny szkolne są niskie przez zbyt długie korzystanie z internetu, 53% uważa, że czasami się tak zdarza. 40% ankietowanych twierdzi, że długie korzystanie z sieci internetowej nie ma wpływu na ich oceny szkolne.

44% uczniów woli spędzać czas osobiście ze znajomymi niż w internecie. 40,5% badanych czasami woli spędzić czas korzystając z internetu niż spotkać się z kimś osobiście. 15,5% osób często rezygnuje z wyjść ze znajomymi na rzecz spędzenia czasu w internecie.

· Gry hazardowe

17% badanych zdarzyło się brać udział w grach, zakładach o charakterze hazardowym, 83% nie robiło tego nigdy.

· Cyberprzemoc

Prawie każdy uczeń wie co to jest cyberprzemoc (98% badanych). Większość osób doświadczyła przemocy w sieci (59,5%) w formie przezwisk, zastraszania, ośmieszania.

· Przemoc rówieśnicza

Większość osób nie doświadczyła przemocy w swojej klasie lub szkole (57%). Osoby, które doświadczyły przejawów agresji słownej lub fizycznej (43%) wskazały na: przezwiska, popychanie, prześladowanie, bicie, ośmieszanie, poniżanie i chowanie prywatnych rzeczy.

Połowa uczniów widziała w swojej klasie lub szkole przejawy agresji wobec rówieśników ze względu na wygląd zewnętrzny. Przemoc miała miejsce także z powodu: wyników w nauce (32,5%), niepełnosprawności (27%), status majątkowy (24%), pochodzenie (20%) oraz wyznawaną religię (9%).

Podsumowując wyniki badań ankietowych można stwierdzić, że napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnionymi substancjami psychoaktywnymi wśród młodzieży z terenu gminy Nowe Miasto Lubawskie (41% próbowało alkoholu). Doświadczenia z użyciem substancji nielegalnej miało 5% respondentów. Szczególnie niepokojący jest fakt, że takich odpowiedzi udzielali 14-latkowie i 15-latkowie. Większość uczniów ma świadomość tego, że nawet okazjonalne zażywanie substancji psychoaktywnych jest groźne. Aktywności internetowe, które angażują młodych użytkowników często dotyczą grania w gry, konsumpcji treści takich jak seriale, filmy, materiały wideo, muzyka, kontaktu ze znajomymi a także zdobywania wiedzy do zajęć szkolnych. Większość badanych doświadczyła przemocy w sieci (59,5%), więcej niż przemocy w szkole (43%).

Najważniejszymi elementami procesu przeciwdziałania uzależnieniom są działania edukacyjne, profilaktyczne i terapeutyczne prowadzone w środowisku lokalnym. Powinny być adresowane zarówno do dzieci, młodzieży, do ich rodziców oraz nauczycieli.

IV. Cele Programu

1. Głównym celem programu jest podniesienie świadomości lokalnej społeczności w zakresie szkodliwości spożywania napojów alkoholowych, problemów związanych z używaniem środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych oraz zagrożeń jakie niosą ze sobą uzależnienia behawioralne.

2. Cele szczegółowe to:

- 1) propagowanie modelu trzeźwego stylu życia;
- 2) poszerzanie działań informacyjno-edukacyjnych i profilaktycznych w zakresie uzależnień;
- 3) podniesienie kompetencji kadr działających w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii i uzależnieniom behawioralnym;
- 4) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków, osób współuzależnionych i osób dotkniętych przemocą domową;
- 5) ograniczenie dostępności alkoholu wśród dzieci i młodzieży;
- 6) kreowanie lokalnych zasad polityki społecznej służących zmniejszaniu aktualnych i zapobieganiu nowym problemom wynikającym z uzależnień.

3. Kierunki działań dotyczą realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem uzależnieniom, w tym uzależnieniom od alkoholu, od zachowań (uzależnienia behawioralne), od narkotyków. Działania określone w Programie kierowane są do wszystkich mieszkańców Gminy. Szczególną uwagę poświęcić należy dzieciom i młodzieży zagrożonej uzależnieniem od alkoholu i narkotyków, uzależnieniami behawioralnymi oraz osobom pijącym alkohol w sposób ryzykowny i szkodliwy, a także osobom współuzależnionym.

4. Działania zawarte w Programie oraz sposoby ich realizacji przewidziane dla gminy Bratian są dostosowane do lokalnych potrzeb i możliwości prowadzenia określonych form pracy, w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne, finansowe i osobowe.

V. Zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029

Nr.	Nazwa zadania	Sposób realizacji zadania	Wskaźniki	Realizatorzy	Okres realizacji
1.	Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych od substancji psychoaktywnych oraz ofiar przemocy domowej				
1.1.	Podjęmowanie	Działania GKRPA w Mszanowie	Liczba wniosków – minimum 30 rocznie	GKRPA w	2026-2029

	czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego oraz umożliwienie uczestnictwa w procesie leczenia	w zakresie podejmowania działań na podstawie wniosków instytucji lub członków rodzin oraz prowadzenia rozmów motywacyjno-informacyjnych z osobami uzależnionymi od alkoholu oraz członkami ich rodzin	Liczba rozmów – minimum 25 rocznie	Mszanowie	
1.2.	Działania GKRPA w Mszanowie w zakresie zlecenia biegłym sądowym sporządzenia opinii w przedmiocie uzależnienia, a następnie kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego w NML w celu orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu	Pokrycie kosztów sądowych w związku ze skierowaniem osoby uzależnionej od alkoholu na leczenie odwykowe oraz kosztów powołania biegłego orzekającego w przedmiocie uzależnienia od alkoholu	Liczba osób skierowanych na badanie biegłych – 3 rocznie Liczba wniosków złożonych do Sądu Rejonowego w NML – 3 rocznie	GKRPA w Mszanowie, Pełnomocnik	2026-2029
1.3.	Współpraca z instytucjami leczenia odwykowego, w tym Przychodnią Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Nowym Mieście Lubawskim oraz wspieranie tych instytucji	Działania GKRPA w Mszanowie w zakresie motywowania osób uzależnionych od alkoholu do podjęcia dobrowolnego leczenia odwykowego oraz osób współuzależnionych do korzystania ze wsparcia terapeutycznego. Wspieranie placówek leczenia uzależnień m.in. przez zakup materiałów edukacyjnych	Liczba osób, które zobowiązały się do leczenia – (wartość docelowa na koniec 2029 r. – 15)	GKRPA w Mszanowie, Pełnomocnik	2026-2029
1.4.	Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz ofiar przemocy domowej w Mszanowie	W ramach Punktu Konsultacyjnego w Mszanowie znajdującego się w siedzibie Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Bratonia prowadzenie poradnictwa dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu i narkotyków, dorosłych dzieci alkoholików oraz ofiar przemocy domowej. Zakup materiałów edukacyjnych dla kadry oraz klientów Punktu Konsultacyjnego	Liczba osób objętych poradnictwem – (wartość docelowa na koniec 2029 r. – 15) Liczba udzielonych porad – (wartość docelowa na koniec 2029 r. – 30)	Pełnomocnik, OPS	2026-2029
1.5.	Upowszechnianie informacji o istniejących formach pomocy na terenie gminy, powiatu, województwa, kraju	Informowanie o instytucjach zapewniających pomoc dla osób dotkniętych i zagrożonych uzależnieniami oraz dla ofiar przemocy domowej w formie: wydania plakatu, broszury, ulotki, zamieszczenia komunikatu na stronie internetowej OPS itp.	Liczba informacji – (wartość docelowa na koniec 2029 r. – minimum 2)	GKRPA w Mszanowie, Pełnomocnik, OPS, szkoły, Przychodnia Terapii Uzależnień	2026-2029
2.	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnień pomocy psychospołecznej, w				

szczegółności ochrony przed przemocą domową					
2.1.	Prowadzenie zajęć opiekuńczo-wychowawczych z elementami profilaktyki uzależnień dla dzieci z rodzin zagrożonych występowaniem uzależnień i przemocy domowej	Prowadzenie na terenie zainteresowanych szkół zajęć opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci z rodzin dotkniętych lub zagrożonych problemem uzależnień i przemocą domową (koszt zatrudnienia osób prowadzących zajęcia, zakupu materiałów do prowadzenia zajęć oraz artykułów spożywczych dla dzieci w ramach dożywiania podczas zajęć)	Liczba dzieci uczęszczających na zajęcia – (wartość docelowa na koniec 2029 r. – 30)	Pełnomocnik, OPS, szkoły	2026-2029
2.2.	Rozwijanie form wsparcia dla rodzin dotkniętych i zagrożonych problemem uzależnień i przemocą domową	Rozwój pomocy m.in. terapeutycznej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniami, przemocą domową oraz członków ich rodzin np. poprzez organizację kampanii Białej Wstążki	Liczba działań – (wartość docelowa na koniec 2029 r. – 2)	OPS, Punkt Konsultacyjny, Pełnomocnik	2026-2029
2.3.	Współpraca z instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy na terenie gminy Bratian oraz powiatu	Wymiana informacji o kierunkach działań na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy oraz wypracowania wspólnych działań w celu ograniczenia tych zjawisk na terenie gminy Bratian	Liczba instytucji - (wartość docelowa na koniec 2029 r. – 8)	GKRPA w Mszanowie, Pełnomocnik, OPS, szkoły, Komenda Powiatowa Policji	2026-2029
2.4.	Podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz uzależnieniom	Organizacja i finansowanie szkoleń, warsztatów dla osób pracujących z osobami uzależnionymi oraz sprawcami przemocy lub osobami dotkniętymi przemocą domową	Liczba osób przeszkolonych - (wartość docelowa na koniec 2029 r. – 4) Liczba szkoleń – (wartość docelowa na koniec 2029 r. – 2)	Pełnomocnik, OPS, szkoły	2026-2029
3.	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy, w szczególności dla dzieci i młodzieży				
3.1.	Profilaktyka w zakresie ograniczania zachowań ryzykowanych wśród dzieci i młodzieży	Prowadzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych na temat uzależnień i przemocy na terenie szkół podstawowych (programy, pogadanki, prelekcje, warsztaty, gry, filmy, spektakle i koncerty profilaktyczne) skierowanych do dzieci i młodzieży a także ich rodziców oraz zakup materiałów profilaktycznych	Liczba działań – (wartość docelowa na koniec 2029 r. – 5) Liczba uczestników – (wartość docelowa na koniec 2029 r. – 100)	Pełnomocnik, szkoły	2026-2029
3.2.	Szkolenie kadr pracujących z dziećmi i młodzieżą zagrożoną uzależnieniami i przemocą	Organizacja i finansowanie szkoleń, warsztatów dla osób pracujących z dziećmi i młodzieżą zagrożoną uzależnieniami i przemocą (nauczyciele, pedagodzy, opiekunowie zajęć opiekuńczo-wychowawczych, psycholodzy) oraz zakup materiałów edukacyjnych	Liczba szkoleń – (wartość docelowa na koniec 2029 r. – minimum 1) Liczba osób – (wartość docelowa na koniec 2029 r. – minimum 1)	Pełnomocnik, OPS, szkoły	2026-2029
3.3.	Wspieranie działań	Współorganizacja wydarzeń	Liczba działań –	Pełnomocnik,	2026-2029

	środowiskowych polegających na organizowaniu lokalnych wydarzeń z elementami profilaktyki o charakterze rozrywkowym, sportowym, kulturalnym dla dzieci i młodzieży w celu zagospodarowania czasu wolnego i wzrostu wiedzy w obszarze zachowań ryzykownych	integracyjno-profilaktycznych w środowisku lokalnym o charakterze rozrywkowym, sportowym, rekreacyjnym skierowanych do dzieci i młodzieży (konkursy, turnieje, zajęcia pozalekcyjne, imprezy środowiskowe) wraz z dofinansowaniem zakupu np.: nagród, artykułów spożywczych, materiałów informacyjno-edukacyjnych itp.	(wartość docelowa na koniec 2029 r. – 4)	OPS, szkoły, rady sołeckie, Centrum Kultury Gminy Bratian	
3.4.	Prowadzenie działalności edukacyjno-informacyjnej skierowanej do rodzin i społeczności lokalnej	Działania edukacyjne dla mieszkańców gminy prowadzone m.in. w trakcie imprez integracyjno-kulturowych promujące idee trzeźwości, zdrowego stylu życia, przeciwdziałanie przemocy (akcje społeczne, kampanie, festyny, imprezy okolicznościowe, konkursy) wraz z dofinansowaniem zakupu np.: nagród, artykułów spożywczych, materiałów informacyjno-edukacyjnych itp.	Liczba działań – (wartość docelowa na koniec 2029 r. – 10)	Pełnomocnik, OPS, szkoły, rady sołeckie	2026-2029
3.5.	Tworzenie dla mieszkańców gminy, zwłaszcza dzieciom i młodzieży dostępu do trzeźwego i zdrowego stylu życia (m.in. dostępu do miejsc i form uprawiania sportu, muzyki, zabawy i wypoczynku)	Tworzenie mieszkańcom gminy miejsc sportowo-rekreacyjnych dających możliwość promowania zdrowego stylu życia oraz zapewniających alternatywne formy spędzania czasu wolnego, w szczególności w celu przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym (m.in. tworzenie bezpiecznych placów zabaw). Udzielanie dotacji organizacjom pozarządowym na organizację różnych form wypoczynku zawierających elementy profilaktyki uzależnień dla dzieci i młodzieży)	Liczba inicjatyw – (wartość docelowa na koniec 2029 r. – 2)	Urząd Gminy Bratian	2026-2029
3.6.	Prowadzenie badań związanych z diagnozą zachowań problemowych, w szczególności wśród dzieci i młodzieży	Przygotowanie ankiet diagnozujących zjawisko uzależnienia od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych, przeprowadzenie badań (np. na terenie szkół)	Liczba osób badanych – (wartość docelowa na koniec 2029 r. – 80) Liczba raportów z badań – (wartość docelowa na koniec 2029 r. – 1)	Pełnomocnik, szkoły	2028-2029
3.7.	Działania na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości na drogach	Współpraca z Komendą Powiatową Policji w zakresie przekazywania informacji do GKRPA o nietrzeźwości uczestników ruchu drogowego. Działania GKRPA w Mszanowie polegające na przeprowadzaniu rozmów uświadamiających z uczestnikami ruchu drogowego	Liczba działań profilaktyczno-informacyjnych – (wartość docelowa na koniec 2029 r. – 2)	GKRPA, Pełnomocnik, Komenda Powiatowa Policji	2026-2029

		zatrzymanymi pod wpływem alkoholu oraz podejmowaniu w stosunku do nich stosownych działań Działania profilaktyczno-informacyjne na terenie gminy poświęcone bezpieczeństwu komunikacyjnemu ze szczególnym uwzględnieniem właściwych zachowań i postaw, zwłaszcza wobec osób i sytuacji z udziałem nietrzeźwych uczestników ruchu drogowego, w tym zakup materiałów informacyjno-edukacyjnych			
3.8.	Działania edukacyjne skierowane do sprzedawców napojów alkoholowych mające na celu ograniczenie dostępności do napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom nieletnim	Prowadzenie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców i właścicieli sklepów lub lokali gastronomicznych, w których prowadzona jest sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad ustalonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	Liczba działań – (wartość docelowa na koniec 2029 r. – 2)	GKRPA w Mszanowie, Pełnomocnik	2026-2029
4.	Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych				
4.1.	Wspieranie zadań realizowanych przez grupy wsparcia działające na rzecz osób uzależnionych i współuzależnionych	Współpraca z grupami wsparcia działającymi na rzecz osób uzależnionych i współuzależnionych. Wspieranie działania grupy abstynenckiej poprzez nieodpłatne udostępnienie lokalu na potrzeby spotkań oraz inne działania na rzecz członków grupy i ich rodzin.	Liczba działań – (wartość docelowa na koniec 2029 r. – 4)	GKRPA w Mszanowie, Pełnomocnik	2026-2029
4.2.	Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mszanowie	Finansowanie pracy GKRPA. Ustalenie wynagrodzenia dla członków Komisji w formie ryczałtu przysługującego za udział w posiedzeniu komisji lub w kontrolach punktów sprzedaży napojów alkoholowych, potwierdzonych faktycznym udziałem w danej czynności listą obecności w wysokości: Przewodniczący - 400 zł; Zastępca Przewodniczącego - 290 zł; Członek – 290 zł. W przypadku kontroli punktu sprzedaży napojów alkoholowych odbywającej się w dzień inny niż roboczy ryczałt dla członków komisji biorących w niej udział wynosi 500 zł	Liczba posiedzeń GKRPA – minimum 10 rocznie	GKRPA w Mszanowie	2026-2029
5.	Podjęmowanie interwencji w związku z naruszaniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego				
5.1.	Kontrola	Działania GKRPA w Mszanowie	Liczba kontroli –	GKRPA w	2026-2029

	przestrzegania zasad sprzedaży i zakazu reklamy napojów alkoholowych na terenie punktów sprzedaży napojów alkoholowych z terenu gminy Bratian oraz działania kontrolno-interwencyjne mające na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom nieletnim	w zakresie przeprowadzenia kontroli w punktach prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy w zakresie przestrzegania zasad sprzedaży na podstawie wydanych zezwoleń oraz podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13 ¹ i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Występowanie do sądu w charakterze oskarżyciela publicznego	minimum 1 rocznie	Mszanowie	
5.2.	Opiniowanie wniosków o wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży	Działania GKRPA w Mszanowie w zakresie opiniowania wniosków o wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży zgodnie z przyjętą uchwałą dotyczącą maksymalnej liczby zezwoleń i zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania alkoholu oraz ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	Liczba opinii – (wartość docelowa na koniec 2029 r. – 10)	GKRPA w Mszanowie	2026-2029

VI. Informacje dotyczące realizacji Programu

1. **Realizacja.** Program będzie realizowany przez Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Bratian a w zakresie realizacji zadania 3. działania 3.5. przez Urząd Gminy Bratian. W celu realizacji Programu powołany jest Pełnomocnik Wójta ds. realizacji zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii.

2. Partnerami w realizacji zadań przyjętych w Programie są:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mszanowie (GKRPA),
- gminne placówki oświatowe,
- Komenda Powiatowa Policji w Nowym Mieście Lubawskim,
- Centrum Kultury Gminy Bratian,
- Przychodnia Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Nowym Mieście Lubawskim (PTUiW w NML) i inne placówki leczenia odwykowego oraz grupy abstynenckie,
- organizacje pozarządowe, rady sołeckie,
- inne organizacje działające w obszarze rozwiązywania problemów społecznych.

3. **Finansowanie Programu.** Źródłem finansowania zadań określonych w niniejszym Programie są środki finansowe pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz opłat za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym, tj. za sprzedaż napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml, tzw. „małpek”.

VII. Zakładane rezultaty realizacji Programu

1. Podniesienie świadomości mieszkańców gminy wobec skutków nadużywania alkoholu oraz w zakresie uzależnień od narkotyków i uzależnień behawioralnych.

2. Zwiększenie dostępności do pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych, współuzależnionych lub zagrożonych uzależnieniem od alkoholu i narkotyków oraz dotkniętych przemocą domową.

3. Zwiększenie dostępności do pomocy psychospołecznej rodzinom z problemami uzależnień i dotkniętych przemocą domową.

4. Podniesienie kwalifikacji oraz wiedzy w zakresie problemu uzależnień i przemocy domowej wśród osób pracujących z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi oraz zagrożonymi uzależnieniami i problemem przemocy domowej.

5. Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów wynikających z uzależnień i przeciwdziałaniu przemocy domowej.

VIII. Monitoring i ewaluacja Programu

1. W celu oceny efektywności Programu prowadzony będzie monitoring określonych przez program działań. Program będzie podlegał ewaluacji rocznej oraz końcowej prowadzonej przez Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Bratian. Proces ten będzie przeprowadzany przez Pełnomocnika poprzez zbieranie danych z poszczególnych działań, a następnie sporządzenie raportów. Zgodnie z art. 4¹ ust. 2b ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi raport z wykonania Programu w danym roku przedkładany jest radzie gminy w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego raport dotyczy. Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność prowadzonych działań w oparciu o założone wskaźniki (wskaźniki zostały wymienione części V Programu w tabeli i są określone dla każdego zadania).

2. Ocenie podlegać będzie:

- a) skuteczność poszczególnych działań,
- b) stopień realizacji celów operacyjnych,
- c) badane wskaźniki.